

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Pastorum Concionatorumque Instructiones

Borromeo, Carlo

Coloniae, 1587

VD16 B 6753

Oratio Caroli Cardinalis Tit. S. Praxedis, & Archiepiscopi, habita in
prouinciali Concilio IIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51263](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51263)

Caroli Cardinalis Tit. S. Praxedis, & Archiepiscopi, habita in prouinciali Concilio IIII.

VOVSOYE tandem Cōcilia prouincialia, toties conuocata? quorsum & tot constitutiones, & tot decretorum vincula? Vulgaris vox, Patres sanctissimi, ac sicut ne tacita quidem cogitatione religiosa mentis digna, longeq; à sensu Episcopalis vestri animi aliena, ita hominum, vel impiorum est, Ecclesiam Dei oppugnantium, vel Christianorum, Christianam disciplinam abhorrentium, vel imperitorum, planeq; nescientium, quantas vires habeat frequens Synodorum actio, atque vsus, vel illorum sanè, qui angusto paruoq; animo omnia metuntur. Porro nobis, Patres, est illud certum, atque exploratum, hominem diuina lege, quasi sepimento vallatum, vt est is tum summa natura imbecillitate, tum immensa cupiditate, sepe labi, sepeq; ab officij semita deflectere; proinde plurimis & concilijs, & institutis, & decretis opus esse; quibus, quasi sanctissimis vinculis, ille adstrictus, à recto cursu non declinet; aut ab quando digressus, ipsdem adiutus in viam salutis redeat. Et, quod caput est, vt salutaris huius conciliorum instituti auctor est coelestis magister Christus Dominus; sic Apostoli eo sapissimè vsi, lege etiam sanxerunt, vt bis in annos singulos Concilia ab Episcopis haberentur. Quod deinceps & innumerabilibus summorum

Concilio-
rum Pro-
uincialiū
frequens
repetitio,
ad quid
conducat.

pauis-

pontificum sanctionibus, & conciliorum tum œcume-
 nicorum, tum provincialium decretis communitum,
 & frequenti ecclesie vsu consuetudineq; diu retentū,
 eiusmodi fuit; quo aditus patefactus est, non modò ad
 tradendam, verùm etiam ad perpetuò colendam, per-
 petuisq; progressionibus augendam omnem ecclesiasti-
 ca disciplina rationem. At verò, vbi id aliquando in-
 termissum, aut planè omissum est, vix dici potest, quot
 quamq; graues calamitates rei Christiane, publicè
 importate sint. Propè perierat Christiane vitæ insti-
 tutio, conciderat penè rerum salutarium vsus, nul-
 la ferè cleri disciplina, quasiq; nullum populi in cha-
 ritatis officij studium, prolapsus denique miserabilè
 in modum erat totus ille, ab euangelij luce dimanās,
 Christianarum virtutum ornatus. Quid? ij, qui alios
 in officio continere debebant, maxime ipsi à muneris
 debiti cura deflexerant. At qui hæc vel vna solùm re-
 cordatio satis nos commonet, atque aded commouet,
 vt, in tuendo Synodaliũ, Episcopaliũq; conuen-
 tum vsu, tantum pietatis, constantisq; diligentia po-
 namus, quantum sanè voluntatis, & consilij, ad pro-
 dendum posteris optimum institutum, sanctissimi illi
 viri adhibuerunt. Sacra præterea œcumenica Tri-
 dentina Synodus, salutare illud institutum salutari-
 ter ita renouauit, vt, si minus bis, aut semel saltē
 singulis annis, quemadmodum illi censuerunt, at cer-
 tē tertio quoque anno prouinciales Synodos & con-
 nocari, & celebrari decreuerit. Id sane verò nos be-
 ne, iuuante Deo, cum semel, iterum, ac tertio exe-
 cuti sumus, est etiam cur idem perpetuò præstemus.

- I. Multa, Patres, nostris superioribus concilijs desunt, ad perfectam illam, quam magnopere expetere debemus, populi Christiani disciplinam: alia item in eisdem decreta sunt, quae communiri oportet: alioquin operis, à nobis inchoati, iacta fundamenta, breui corruerent: alia item abhinc triennio suborta esse possunt corruptelarum semina, quae nostra cultura conuellenda sunt, tum vitiorum spinae succrescentes amputandae. Haec tria proposita quidem nobis esse debent: sed illud etiam profectò est, ad quod cum semper, tum maximè in hac quarta prouinciali synodo, omnes cogitationes, cõsilia, studia, conatusq; nostros dirigi admodum cupimus, & à vobis, totis in Christo visceribus, expetimus; vt decretis, iam sancitis, quae adhuc executionis operam à nobis postulant, omnino exequendis, certam, explicatamq; rationem ineamus. Quare cum Tridentinas sanctiones, tum superiorum conciliorum constitutiones in conspectu, tanquam in speculo quodam habentes, diligenter videamus, quae in executionis munere officia nostra praetermissa, quae ita non praestita sint, vt sanè debebamus pro gloria Dei, proq; populi nobis commissi, salute. Iam modò est, Patres, vt hoc ipso loco, tanquam in augustissimo teatro, spectemus illas muneris nostri partes, quas clero, quas populo, quas Ecclesis fidei nostrae commissis religiosa sollicitudine debemus. Hoc autem cum semper nobis ob oculos versari debet, tum certa illa, in nostris, & cleri, & populi moribus sanctè conformandis deliberatio, quam salutaris conciliorum actio deposcit, perpetuò à nobis asserere

da est; maximeq; hoc ipso tempore, tempore autem Iubilæi, acceptabili, & hac die salutis, quam fecit Dominus. Iam populi, caelesti eo dono excitati, in officijs atque exercitationibus pietatis religiosius versantur; certatimq; Christianis virtutibus operã dāt: quimodò, qui in inueterata quadam peccandi cōsuetudine obdurauerant, suscepta aliqua vitæ emendatione, animum, penè in malè agendo obfirmatum, ad Christianarum virtutum studium flexerunt. Ergo quid nobis, qui populorum patres, qui medici animarum salutis prospicere debemus, in hac ardentissima, piãq; omnium voluntate agendum erit? an non in omnes episcopalis officij partes nos excitabimus? an diligentiam nostram acuemus? an in spiritualis vitæ disciplina in dies augenda, inuigilabimus? certè quidem. Hoc ipsum sanè non modò postulare, sed flagitare videtur expectatio populorum: qui, in fide, curaque nostra conquiescentes, ex nostris his Episcopalibus conuentibus, salutare adiumentum se consecuturos esse sperant, & confidunt quidem certè: quid eorum preces? quid oratio? quid frequentior concursus loquitur? quæ mens? qui sensus? quæ cogitatio illorum? Hic, patres sanctissimi, ante oculos ponite ingentem huius prouinciæ hominum multitudinem, suæ salutis studio flagrantem, nostrisq; monitis vehemētius excitatam, tum superioribus diebus, tum hoc potissimum tempore, quo in hac salutari conciliarium rerum tractatione nos causa sua versamur, vbique & in vrbibus, & in oppidis, & in ipsis vicis frequentissimam, pietatis exercitationibus deditam.

Videte

Tempore Iubilæi incumbendū maximè emendationi vitæ.

Videte sacerdotes pro nobis ad altaria supplices: videte vniuersum penè populum, piè deprecantem: videte virgines, & viduas demisse, ac religiosè orantes; videte innumerabiles homines, sacram communionè sumentes; & alios profusis lacrymis, pio gemitu, neratisq; vocibus, Dei misericordiam, sanctorumq; patrocina implorantes. Considerate animo hanc vnam omnium obsecrationem atque orationem, summa tacitomentis contentione ad calos vsque emissam. Quo usque tandem, Pater celestis, parturimus; neque adhuc tamen parimus? cogitata optima concipimus; at factis non exprimimus. Tu Domine ad rectè agendū nos vocas, atque excitas; at languescimus: praclarè aliquando inchoamus; at non perficimus: caelestes illas coronas, gloriamq; sempiternam expetimus; at labores, crucemq; refugimus. Quo tandem tempore serui agemus? quando vere adiuti, cursum vite rectè tenebimus? Respice summe pater, nos oves pascuæ tuæ, nō auro, argento, sed pretioso sanguine filij tui redemptas. Tu nos tanquam pretiosum depositum, horū cura fideiq; commisisti; tu hos nobis duces, magistros, medicos, pastores, patres constituisti; ac proinde illis, et rursus, illis, dictis audientes nos esse iussisti: tu rursus, illis, utpote de animabus nostris rationem aliquando relicturos, pro nobis inuigilare voluisti: da, quaesumus, illis, iam causa nostra in Concilio congressis, de salute nostra sollicitis, remq; nostram agentibus, ut te vnum spectent, non sua, sed quæ Iesu Christi sunt, querant; ac suæ & nostræ saluti seruiant: praefer lumen mentibus eorum; ac dirige voluntates, & ad salutaria cō-

Pia populi
vota, san-
ctæque pre-
ces, in Sy-
nodo patri-
bus congre-
gatis.

lia su-
tiam
patis
do, or-
mus,
popu-
hec e-
terna
Ha s-
ret,
Chr-
dilig-
dau-
gis
mul-
part-
prae-
mag-
trad-
lutar-
Et: s-
ralti-
oblat-
bus a-
rectio-
denia-
lut. v-
vigil-
est,
deber-

lia suscipienda, & ad dandam nobis, plebi tua, scientiam salutis, & ad dirigendos pedes nostros in viam pacis. Sicq; illi sanctè agendo, & nos eisdem obediendo, omnes ad caelestem patriam, ad quam vocati sumus, adiutrice tua gratia, perueniamus. Hac, Patres populi fidei nostra commisi, à Deo supplices petunt: hac eadem rursus vobis proponamus; hac assidua, paternaq; sollicitudine meditemur, atque procuremus. Ha sunt animæ, quarum salutem Deus vt procuraret, non angelum, non archangelum, sed vnicum filiū Christū Iesum misit: qui hinc in cælum abiens, quam diligentissime earum curam beato Petro, commendavit his, tertio repetitis, verbis: Simon Ioannis, diligis me plus his? pascere oves meas. Qua verborum formula etiam vnicuique nostrum, qui in sollicitudinis partem vocati sumus, optimam pascendi rationem prescripsit; & charitatem maximè, muneris nostri magistrā, docuit: quam populis, in curam nostram traditis, & frequenti verbi Dei prædicatione, & salutari sacramentorum administratione, & vite sanctissima exemplis, & episcopali eleemosynarum liberalitate, & sollicita oratione, & Missæ sacri crebra oblatione, & diuinorum officiorum cultu, & precibus assiduis, & paternis monitis, & pastoralibus correctionibus, & conciliaribus sanctionibus, & omni denique officio, curaq; perenni, per nos præstari voluit. Videte igitur, Patres, curam, sollicitudinem, & vigilantiam nostram; quæ in grege tanta adhibenda est, quantam sanè maximam charitatem Christo deberi, omnes profiteamur. Si diligis me, inquit, pascere oves

Charitas Christi, magna requirit in pascendo grege Domini, diligentiam

oves

oues meas . Hoc sanè illustrius vera erga illum dile-
ctionis testimonium datur , quò maius in omni gregis
pascendi ratione studium, operaq; collocatur . Certè
si Christum, vt debemus, diligimus ; si Christi gloria
seruimus ; si Christi regni propagationem cupimus ;
si Christo gratificari volumus ; id præstantissima er-
ga gregem, nobis commissum, charitate, non decla-
rare solum , sed factis comprobare nos oportet . Id
sanè præstabimus, Patres , si non laboribus deteriti,
non difficultatibus labefacti, non sathana aduer-
sarij colluctatione fracti, ab instituti operis cursu nū-
quam desistentis : sed diuini amoris igne accensi,
omni virtutum episcopalium studio , ed cùm semper,
tum in conciliaribus actionibus progredi contende-
mus, vt populum nobis commissum & purgemus, &
illustremus , & perficiamus ; hisq; perpetuis pro-
gressionum laboribus introducamus in tabernacula
caelestia: idque munere, & gratia Christi Do-
mini: cui gloria sempiternis ætatum
saeculis. Amen.

ORA